

Številka: 00104-302/2020/5

Datum: 27. 8. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi z evropskim digitalnim sistemom

Državni zbor je Vladi Republike Slovenije posredoval pisno poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi z evropskim digitalnim sistemom.

Poslanec Vlado Republike Slovenije sprašuje:

- S katerimi konkretnimi ukrepi bo predsedujoči trojček končno začel to nujno digitalno transformacijo?
- Kako bo pri tem vključen slovenski informacijsko-komunikacijski gospodarski grozd?
- Kako se bo to prepletalo z nujno revizijo naše Strategije pametne specializacije?
- Katere vse domače deležnike ter kako bomo vključili v oblikovanje izvedbenih politik vzpostavljanja evropskega digitalnega ekosistema?

Vlada Republike Slovenije na zastavljena vprašanja odgovarja:

S katerimi konkretnimi ukrepi bo predsedujoči trojček končno začel to nujno digitalno transformacijo?

Trio predsedstev (Nemčija-Portugalska-Slovenija) je za program predsedovanja določil naslednje prioritete:

- digitalizacijo storitev in institucij, zlasti v javni upravi (okrepitev digitalne suverenosti EU, zlasti v sektorjih strateškega pomena in na ključnih področjih, ki omogočajo digitalne tehnologije in infrastrukture);
- umetno inteligenco (AI) kot ključno tehnologijo z ogromnim potencialom za nadaljnji razvoj enotnega trga;
- vzpostavitev učinkovitega podatkovnega ekosistema (v skladu s podatkovno strategijo);
- razvoj infrastrukture in povezljivosti (vključno z gigabitno povezljivostjo do leta 2025 in 5G);
- krepitev kibernetne varnosti.

Eden vidnejših konkretnih izzivov Tria bo področje AI, kjer je pomembno omogočanje znanstvenega preboja in skladno s tem razvoja ekosistema umetne inteligence. Ta obsega:

- revizijo Usklajenega načrta AI (iz decembra 2018), s ciljem povečati naložbe v raziskave, inovacije in uvajanje AI na podlagi trenutnega predloga večletnega finančnega načrta EU, ocenitev in uskladitev nacionalnih strategij za AI ter nadgraditev in razširitev usklajenega načrta za AI z državami članicami;
- olajšanje ustanovitve centrov odličnosti in testnih centrov AI, ki bodo združili evropske, nacionalne in zasebne naložbe;

- prek stebra naprednih znanj in spretnosti v okviru programa Digitalna Evropa vzpostaviti in podpirati mreže vodilnih univerz in visokošolskih zavodov;
- spodbuditi dostopnost malim in srednjim podjetjem do AI, s krepitvijo Digitalnih inovacijskih stičišča (Digital innovation Hub, v nadaljevanju: DIH) in platformo AI na zahtevo ter pospeševati sodelovanje med MSP;
- v okviru programa Obzorje Evropa bo vzpostavljeno novo javno zasebno partnerstvo na področju AI, na področju podatkov in robotike;
- odprt in pregleden sektorski dialog, ki bo prednostno obravnaval področje zdravstvenega varstva, lokalne samouprave in izvajalce javnih služb, da bo predstavila akcijski načrt za razvoj, eksperimentiranje in sprejetje AI;
- zagotavljanje in podpora dostopnosti in ponovni uporabi podatkov in računalniški infrastrukturi, ki predstavljata priložnost in nujni pogoj za razvoj inovativnih in naprednih aplikacij in storitev (posebej temelječih na AI);
- mednarodno sodelovanje pri aktivnostih na področju AI;
- oblikovanje ekosistema zaupanja, ki mora zagotavljati skladnost z obstoječimi pravili EU, vključno s pravili o varstvu temeljnih pravic in pravic potrošnikov, še posebej za sisteme AI, ki delujejo v EU, ter predstavljajo morebitna velika tveganja.

Ker je cilj Tria predsedstva globalno digitalno vodilna in strateško avtonomna Evropa, je treba vzpostaviti učinkovit podatkovni ekosistem (vključno s podatkovno infrastrukturo, zaščito podatkov in zasebnosti, odgovorno uporabo podatkov, podatkovnih prostorov, dostopnostjo podatkov, izmenjavo podatkov in varnostjo podatkov), izboljšati povezljivost, razširjenost fiksnih in mobilnih širokopasovnih povezav, razširjenost hitrega interneta in povišanje števila naročnin na hitre širokopasovne povezave, izboljšati digitalno pismenost in digitalne kompetence prebivalstva, izboljšati e-veščine, e-vključenost in splošno kakovost življenja ter krepiti zaščito naše družbe pred zlonamernimi kibernetskimi dejavnostmi in hibridnimi grožnjami. Trio bo okrepil prizadevanja na evropski ravni za obvezno najnižjo raven varnosti za naprave Internet stvari (IoT).

Predsedujoči Trio načrtuje (in že udejanja) delo na različnih evropskih dosjelih, ki zajemajo našeta področja (Umetna inteligenca, Podatki in podatkovna ekonomija, Akt o digitalnih storitvah, NIS direktiva) ter druge vsebine, pomembne za celovito digitalno transformacijo (e-Zasebnost, eIDAS uredba, Direktiva o znižanju stroškov postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti) in vsebine, ki jim je treba podaljšati veljavnost (npr. Uredba o gostovanju in sprejemanje Skleпов Sveta za e-upravo na podlagi EU Akcijskega načrta za razvoj e-uprave).

Kako bo pri tem vključen slovenski informacijsko-komunikacijski gospodarski grozd?

V Sloveniji deluje forum Digitalna Slovenska koalicija, ki je namenjen širši razpravi deležnikov glede tematike povezane z IKT. Kot eden ključnih deležnikov so vključeni v krovne razvojne aktivnosti in z njimi poteka redni dialog. Slovenska digitalna koalicija je namenjena usklajevanju digitalnega preoblikovanja Slovenije glede na strateške dokumente npr. Digitalna Slovenija 2020, v sodelovanju z deležniki iz gospodarstva, raziskovalno-razvojnega sektorja, civilne družbe in javnega sektorja. Redno sodelujejo na večjih dogodkih in organizirajo tudi forum, ki je namenjen širši razpravi tematik povezanih z razvojem IKT področja v Sloveniji.

Kot gospodarski grozd in širše na tem področju aktivno deluje IKT horizontalna mreža in sicer v okviru Strateškega razvojno inovacijskega partnerstva (SRIP) Pametna mesta in skupnosti (PMIS) utemeljena na podlagi slovenske Strategije pametne specializacije (S4). IKT horizontalna mreža se redno vključuje v razprave, dogodke in druge aktivnosti povezane z omogočitvenimi tehnologijami in kompetencami. Njihovo poslanstvo je podpora vsem SRIP-om na horizontalnem področju IKT, kakor tudi vključevanje v verige vrednosti in razvojne naloge.

Njihovo področje dela zaobjema tako splošno digitalno preobrazbo, kakor tudi big-data, internet storitve, internet stvari, kibernetško varnost, lokacijske storitve ipd.

Kako se bo to prepletalo z nujno revizijo naše Strategije pametne specializacije?

Strategija pametne specializacije predstavlja omogočilen pogoj za Cilj politike 1 »Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe«, ki vsebuje ukrepe digitalne transformacije, natančneje v okviru specifičnega cilja **1.2 Uživanje koristi digitalizacije za državljane, podjetja in vlade**. Priprava Strategije pametne specializacije temelji na procesu podjetniškega odkrivanja, kar pomeni, da so v proces priprave vključeni vsi relevantni deležniki. Prenova strategije pametne specializacije je v teku, kot izhaja tudi iz [Poročilo o izvajanju evropske kohezijske politike 2014-2020 \(www.eu-skladi.si\)](#). Proces se odvija v sodelovanju z relevantnimi ministrstvi (MGRT, MIZŠ, MDDSZ, MJU, MKGP idr.) in izvajalskimi organizacijami (SPS - Slovenski podjetniški Sklad, SPIRIT, Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitveni sklad Republike Slovenije idr.). Sodelovanje z deležniki poteka preko SRIP-ov, v intenziviranju procesa podjetniškega odkrivanja pa tudi širše. Posvetovanja z ostalimi deležniki so tako predvidena v zadnji četrtini leta 2020.

V tem okviru je bilo na Ministrstvu za javno upravo na podlagi lastnih ocen ter priporočil OECD in Evropske komisije prepoznanih nekaj glavnih poudarkov pri nadaljevanju digitalizacije javne uprave in države. OECD je namreč v mesecu juniju posredoval poročilo o ekspertnem pregledu slovenske digitalne javne uprave¹² z namenom podpore digitalni preobrazbi ter izboljšanju učinkovitosti izvedbe digitalnih javnih storitev za državljane, podjetja in družbo, skupaj z dragocenimi povratnimi informacijami in izhodišči za nadaljnji razvoj slovenske javne uprave. Ključne vrzeli, ki jih je prepoznal OECD so: okrepiti zavedanje institucij o njihovi lastni odgovornosti za digitalizacijo storitev in skrb za uporabnike, okrepiti in poenotiti upravljanje ter na vseh nivojih spodbujati vidnost in uporabo elektronskih storitev.

Na podlagi teh ugotovitev so v pripravi strateške vsebine za razvoj digitalne javne uprave, kjer so prednostne vsebine usmerjene v razvoj in izboljševanje upravljanja in spremljanja digitalne transformacije, izvedbo digitalnih javnih storitev, skupnih digitalnih gradnikov in storitev zaupanja, upravljanje podatkov in novih tehnologij ter večje digitalne osveščenosti in usposobljenosti v javni upravi. Namen strateških vsebin bodo, tudi po vzoru tujih dobrih praks, razpoložljivi kakovostni podatki za tiste, ki imajo legalno in legitimno pravico njihovega vpogleda in uporabe (odločanje, upravljanje, napovedovanje ipd.), ter izboljšana izvedba javnih storitev. Na ta način bo sistematično podprta in izboljšana izvedba in oblikovanje storitev za državljane, podjetja in širšo družbo, povečala se bo konkurenčnost ter zadovoljstvo uporabnikov – državljanov in podjetij.

Za učinkovito digitalno javno upravo je potrebno podporno okolje, ki mora vključevati ekosistem celotnega spektra podatkov (z vključeno strojno in aplikativno državno informacijsko infrastrukturo za zakonito, varno in odgovorno izmenjavo, posredovanje ter uporabo podatkov) – od odprtih (portal odprtih podatkov), referenčnih, registrskih, javnih in upravnih podatkov (podatkovni prostori) ter najbolj zaščitene kategorije podatkov, kot so osebni, tajni, poslovni ali drugače zaupni podatki (anonimizacije, agregacije, kriptiranja ...) – in ekosistem storitev (z vzpostavljenim postopkom in standardi oblikovanja, razvoja in umestitve storitve v Državni računalniški oblak prek uporabe gradnikov, interoperabilnostnih rešitev, storitev zaupanja in varnosti ter uporabniške usmerjenosti). Pri tem se bo še bolj sistemiziralo in poenotilo pristope upravljanja, načrtovanja in razvoja, uporabe centralnih gradnikov za skupne funkcionalnosti ter

¹ <https://www.oecd.org/gov/digital-government/digital-government-review-of-slovenia-2020.htm>

² <https://www.gov.si/novice/2020-07-10-oecd-pregled-digitalne-javne-uprave-v-sloveniji-webinar-o-kljucnih-ugotovitvah-in-nacrteh/>

skupne infrastrukture, vse s ciljem učinkovitejših, sodobnejših in prijaznejših e-storitev za državljane in podjetja (večja usmeritev na pametne telefone), ki hkrati izpolnjujejo tudi zakonitosti delovanja enotnega notranjega trga EU.

Katere vse domače deležnike ter kako bomo vključili v oblikovanje izvedbenih politik vzpostavljanja evropskega digitalnega ekosistema?

Razvojne politike, vezane na sofinanciranje iz naslova evropske kohezijske politike, so v pristojnosti SVRK, pri čemer sodelujejo vsi resorji Vlade RS. V pripravo ključnih dokumentov pa so po ustaljeni praksi vedno vključeni tudi ustrezni domači deležniki, katerih mnenja in predlogi se upoštevajo pri oblikovanju končnih dokumentov in posledično izvajanju ukrepov.